

Dalton boek

Dalton Kindcentrum de Tweemaster

Dalton

DKC de Tweemaster
Piet Heinlaan 19/19A
9675 AZ Winschoten
obsdetweemaster@soog.nl
www.obs2master.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Relatie met beleidstukken en publicaties	4
1.1 Schoolgids.....	4
1.2 Schoolplan	4
1.3 Jaarkalender	4
1.4 School Ondersteuningsprofiel.....	4
Hoofdstuk 2 Daltononderwijs op Dalton Kindcentrum de Tweemaster	5
2.1 Onze visie	5
2.2 Een stukje Daltongeschiedenis	6
2.3 De kernwaarden van het Daltononderwijs	7
2.4 Rollen waarop de school voorbereidt.....	9
2.5 Waar staan we voor?.....	9
Hoofdstuk 3 Hele dag Dalton	11
3.1 Doorgaande lijnen.....	11
3.2 Hele dag Dalton	12
3.3 Hoe werken we in de groepen?.....	13
3.3.1 Dagkleuren.....	13
3.3.2 Flexibele werkplekken in de klassen	14
3.3.3 Werkplekken buiten de klas.....	15
3.3.4 Het (digitale)planbord.....	16
3.3.5 Kwartiertjesrooster	17
3.3.6 Invulling van de taak.....	18
3.3.7 Correctie en zelfcorrectie	19
3.3.8 Keuzewerk	20
3.3.9 Groepsdoorbrekend spelen/werken in combinatie met Talent-uur	21
3.3.10 Uitgestelde aandacht	22
3.3.11 Inschrijven instructies	23
3.3.12 Reflectie.....	24
3.3.13 Handelingswijzers en symbolen	25
3.3.14 Samenwerken.....	26
3.3.15 Klasse!vergadering en leerlingenraad.....	27
3.3.16 De inloop	28
3.3.17 Portfolio	29
3.3.18 Kindgesprekken	30
Hoofdstuk 4 Hoe informeren we ouders over Dalton?	31
Hoofdstuk 5 Historie en ontwikkeling	32
Hoofdstuk 6 Aanbevelingen visitatie	34
Aanbeveling 1	34
Aanbeveling 2	34
Hoofdstuk 7 Ontwikkelingen	35

Inleiding

Voor u ligt het Daltonboek van Dalton Kindcentrum de Tweemaster. Het Daltonboek krijgt vorm volgens 'De Gouden Cirkel' (Sinek, 2013).

WHY?

Het boek is geschreven om als 'praktische' gids te gebruiken en om school specifieke doelen na te streven:

1. Inzichtelijk maken hoe het Daltononderwijs vorm krijgt binnen de Tweemaster.
2. Afspraken en routines vastleggen om de doorgaande lijn binnen de Tweemaster en de Daltonontwikkeling te borgen.
3. Inzichtelijk maken welke ontwikkelingen wij doormaken en willen voortzetten.

HOW?

Het boek is geschreven door de Daltoncoördinator, waarbij de inhoud is aangedragen door het totale team, dat onderverdeeld is in DOP-groepen (**D**alton**O**ntwikkelings**P**lan-groep).

WHAT?

De manier waarop wij ons onderwijs vormgeven, gebaseerd op de kernwaarden van Dalton. 'Dalton is immers een middel, om een doel te bereiken'. Daarnaast is dit boek een naslagwerk en borgingsdocument voor alle belangstellenden.

Dalton Kindcentrum de Tweemaster

Dalton Kindcentrum de Tweemaster is sinds juli 2004 een officieel erkende Daltonschool. Dat betekent dat team, MR, OR en de ouders van de school het erover eens zijn dat het onderwijs op onze school volgens de principes van het Daltononderwijs wordt gegeven. We zijn lid van de Nederlandse Dalton Vereniging. Bijna alle leerkrachten zijn in het bezit van het certificaat Daltonleerkracht. Alle nieuwe leerkrachten die ons team komen versterken, worden geacht de cursus te volgen. De directeur is in het bezit van het certificaat Daltonleerkracht, maar heeft ook de opleiding Dalton-leidinggevende afgerond.

Op 8 oktober 2019 zijn we als school voor het laatst gevisiteerd door de Nederlandse Daltonvereniging. Hierdoor hebben we voor 5 jaar onze Daltonlicentie kunnen verlengen. In het najaar van 2026 zullen we voor de 5e keer gevisiteerd worden.

In dit boek hopen we een aantal van uw vragen over het Daltononderwijs te beantwoorden:

Waarom Daltononderwijs?

Wat zijn de kenmerken?

Hoe werken de leerlingen op een Daltonschool?

Een Daltonschool blijft altijd in ontwikkeling, ons Daltonboek dus ook! Telkens opnieuw worden de inhoud en vernieuwd, aangepast, aangevuld en aangescherpt.

Namens het team van Dalton Kindcentrum de Tweemaster,

Lydia Grozema, Daltoncoördinator

Hoofdstuk 1 Relatie met beleidstukken en publicaties

1.1 Schoolgids

De schoolgids is gemaakt voor het schooljaar 2024-2025. In deze gids kunt u vinden waar de school voor staat en hoe het onderwijs is georganiseerd. Ook zijn er belangrijke afspraken in opgenomen.

1.2 Schoolplan

In het schoolplan staat in detail beschreven, waaruit de inhoud van het onderwijs bestaat en welke vernieuwingen we nastreven. Het schoolplan ligt op school ter inzage. Het Daltonbeleidsplan is een nadere omschrijving van hetgeen in het schoolplan op hoofdlijnen over het Daltononderwijs staat omschreven.

1.3 Jaarkalender

Jaarlijks ontvangen de ouders een jaarkalender met daarin de belangrijkste data en gegevens voor dat schooljaar.

1.4 School Ondersteuningsprofiel

Het School Ondersteuningsprofiel (SOP) beschrijft het aanbod aan onderwijs en ondersteuning, dat een school de leerlingen kan bieden (basisondersteuning), waar de school intern grenzen ervaart en met welke externe begeleiding de school de grenzen kan beslechten (extra ondersteuning). Met het SOP legt de school vast op welke wijze zij invulling geeft aan de in de wet gestelde zorgplicht: besturen van scholen moeten zorgen voor Passend Onderwijs en garanderen dat ieder kind een passende plek krijgt. Het SOP beschrijft de mate waarin de school handelings- en opbrengstgericht werkt; leerkrachten dienen hun onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het SOP is een onderdeel van het Schoolplan.

Hoofdstuk 2 Daltononderwijs op Dalton Kindcentrum de Tweemaster

2.1 Onze visie

Ieder mens en dus ook ieder kind en iedere collega op de Tweemaster is uniek. Bij KiVa besteden we hier veel aandacht aan, we leren de leerlingen om respect te hebben voor elkaar en proberen het gevoel van eigenwaarde te vergroten. Het uniek zijn is zichtbaar in karakter, uiterlijk, ontwikkeling en in de manier van leren. We willen binnen onze organisatie ruimte bieden aan deze eigenheid door tijdens de ontwikkeling en het leren oog te hebben voor elkaars talenten en talenten bewust te laten ontdekken. Wat jij leuk vindt en trots op bent om te doen, deel dit met anderen en laat anderen hier kennis mee maken.

Mensen hebben wel dezelfde basisbehoeften. Zo hebben we allemaal behoefte aan een bepaalde mate van autonomie, relatie en competentie.

Relatie

Mensen zijn sociale wezens, we kunnen niet zonder andere mensen leven. We vinden het belangrijk om connecties te maken, vrienden te hebben, oog voor elkaar te hebben en elkaar te helpen. Leren doen we van en met elkaar. We werken veel samen en werken regelmatig met coöperatieve werkvormen. We vinden het belangrijk dat leerlingen leren samenwerken en samenleven met iedereen die zij in hun leven kunnen tegenkomen. Volgens ons is het essentieel dat er wederzijds respect heerst en dat er vertrouwen is in elkaar. Om dit te bereiken moeten verschillende disciplines worden verworven zoals communicatie, normen en waarden, gelijkwaardigheid, lef en inlevingsvermogen. Ook is het belangrijk dat de leerkracht zich bewust is van zijn voorbeeldfunctie in de samenwerking met/naar leerlingen, ouders en collega's en tevens een lerende houding van/met collega's laat zien.

Naast een relatie met klasgenoten is een relatie met de leerkracht van groot belang. De leerlingen moeten zich veilig voelen en vertrouwen hebben/krijgen om zich te ontwikkelen en de leraar / pedagogisch medewerker kan hierbij als vangnet fungeren. Wij vinden het belangrijk dat de volwassenen een coachende rol hebben. Hieronder verstaan wij: begeleider, stimulator, motivator en observator voor/van de leerlingen. Deze rollen komen de hele dag door aan bod.

Competentie

Het is van belang dat leerlingen het geloof en plezier hebben in eigen kunnen. Dit betekent dat volwassenen niet doen wat leerlingen zelf kunnen. Leerlingen krijgen het vertrouwen dat ze het zelf kunnen en worden meer losgelaten. De leerkracht motiveert de leerlingen en stimuleert positief gedrag. Dit heeft te maken met de behoefte om jezelf te ontwikkelen en erachter te komen wat jouw talenten zijn. Aanvullend vinden we belangrijk dat er een experimenterende houding is van het team, maar deze verlangen we ook van de leerlingen binnen de school. We leren de leerlingen om zichzelf uit te dagen en wijzen op de vooruitgang. We kijken kritisch naar ons eigen handelen, hoe we werken en wat we, waarom doen. Daarom reflecteren we regelmatig en durven we onze doelen tussentijds bij te stellen. Competent zijn betekent niet dat je alles (even goed) moet kunnen, maar ook dat je fouten durft te maken en wanneer nodig om hulp vraagt, om je vandaaruit weer verder te kunnen ontwikkelen.

Autonomie

Door eigenaarschap te stimuleren, zorgen we voor intrinsieke motivatie. De leerlingen moeten leren dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen leerproces. Leerlingen groeien hierin door zelfstandig beslissingen te leren nemen. Denk hierbij aan het kiezen van werkplekken, plannen van de weektaak en zelf groepen vormen, maar ook het voeren van kindgesprekken met de leerkracht om leerlingen meer bij hun leerproces te betrekken.

Daarnaast werken we zoveel mogelijk vanuit doelen om leerlingen meer zicht op hun eigen leerproces te geven. We werken aan methodedoelen, Daltondoelen en persoonlijke doelen. Als leerkracht hebben we de taak om hier voldoende tijd voor te creëren. Door te werken met doelen zouden we de leerlingen meer op maat kunnen bedienen. We vinden dat de school een plezierige en veilige plek moet zijn voor alle leerlingen, zodat leerlingen zich maximaal kunnen ontwikkelen en kunnen leren. Daarbij zijn rust en een 'stem' voor leerlingen erg belangrijk. De school moet een plek zijn waar leerlingen mogen meedenken over hun leerproces. De leerlingen kunnen hun stem laten horen in de Klasse!vergaderingen en in de leerlingenraad.

Binnen de school wordt een duidelijke doorgaande lijn gehanteerd ten aanzien van de basiswerkwijzen op Daltongebied. Enkele voorbeelden zijn: flexibele werkplekken, kwartiertjesrooster, kieskast, inschrijven voor instructies, zelf nakijken, etc. Iedere collega handelt hier naar. Daarnaast is er ruimte voor autonomie om te experimenteren in de eigen groep. Indien een aanpassing in de doorgaande lijn nodig is om het beter werkbaar te maken voor de groep, wordt dit duidelijk gecommuniceerd en besproken in het team. Dit is de verantwoordelijkheid van ieder teamlid.

2.2 Een stukje Daltongeschiedenis

Het Daltononderwijs bewijst al meer dan honderd jaar lang haar waarde. De onderwijsvorm is gebaseerd op de ideeën van de Amerikaanse pedagoge Helen Parkhurst. Haar ideeën over individuele en niet klassikale ontplooiing van leerlingen baseerde zij op haar ervaring als leerkracht.

In 1905 werkt Parkhurst op schooltjes met slechts één klas. Daar kreeg zij te maken met veertig leerlingen verdeeld over acht leerjaren. Vanzelfsprekend was 'normaal lesgeven' volstrekt onmogelijk. Daarom koos zij voor een aanpak met een gedeelte zelfstudie. Zij overlegde met de leerlingen wat hun eigen verantwoordelijkheid zou kunnen zijn en wat de rol van de leerkracht zou zijn. Eén en ander werd vervolgens schriftelijk vastgelegd in een soort van contract: de taak. De leerlingen beloofden bij dit contract dat zij aan hun taak zouden werken en die op tijd af zouden hebben.

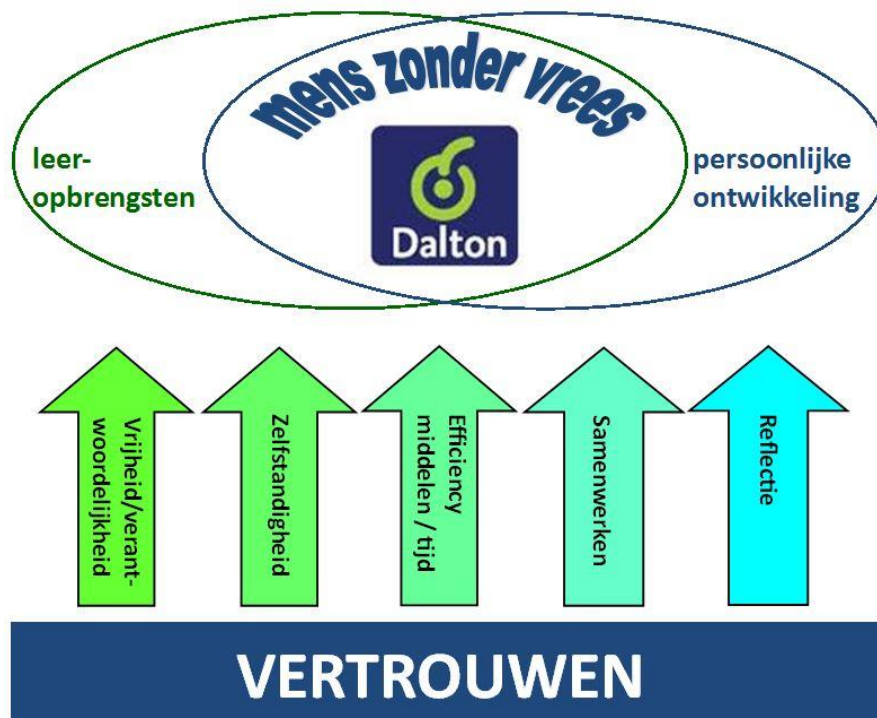

Helen Parkhurst beloofde de leerlingen hulp te bieden indien dit noodzakelijk was. In eerste instantie ging het Helen Parkhurst dus om praktische oplossingen om de efficiëntie van het onderwijs te verhogen. In die situatie was zelfstandig werken noodzakelijk, maar al snel raakte ze ervan overtuigd dat deze aanpak voor alle leerlingen goed was. Tussen 1913 en 1915 werkte Parkhurst met de beroemde pedagoge Montessori en kregen haar ideeën een pedagogische grondslag.

Later werden haar ideeën toegepast in de 'State Highschool' in Dalton, Massachusetts. Naar deze plaats is het Daltononderwijs genoemd. Enkele jaren later legde zij haar visie op onderwijs vast in het boek: 'Education on the Dalton Plan'(1922).

2.3 De kernwaarden van het Daltononderwijs

Leerlingen leren eigen keuzes te maken binnen de kaders die aangegeven worden. Daarbij worden hun mogelijkheden om zelfstandig te handelen zo optimaal mogelijk ontwikkeld. Leerlingen leren verantwoordelijkheid te nemen, maar ook om anderen verantwoordelijkheid te geven. Leerlingen krijgen het vertrouwen, maar moeten dit ook verdienen en moeten dit ook aan anderen schenken. Leerlingen kunnen verantwoording vragen over het handelen van anderen, maar moeten ook verantwoording afleggen over hun eigen handelen.

Samenwerking met anderen is een mogelijkheid om, een groot scala van uitdagingen (sommigen noemen het ook 'problemen') waarvoor de leerling gesteld wordt, op te lossen. De werkvormen worden zodanig gekozen dat het nemen van eigen verantwoordelijkheid, samenwerking en zelfstandigheid samen komen in de doelstelling: "Leerlingen met lef".

Vrijheid en verantwoordelijkheid

Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken en eigen wegen te vinden. Vrijheid in het Daltononderwijs is de gelegenheid krijgen om het taakwerk zelf te organiseren. De opgegeven leerstof en de eisen die daaraan worden gesteld, de tijdslimiet, de werkafspraken en de schoolregels vormen de grenzen waarbinnen de leerlingen hun vrijheid leren gebruiken. Een leerling leert verantwoordelijkheid voor zichzelf en zijn omgeving te dragen, als zijn omgeving hem daarvoor de ruimte en mogelijkheden biedt.

Door leerlingen meer vrijheid te bieden kunnen zij eigen keuzes maken en een actieve leerhouding ontwikkelen. Maar vrijheid betekent niet dat alles zomaar kan en mag. Het is een taak van de leerkracht om iedere leerling een structuur te bieden om vrijheid binnen grenzen te leren hanteren. Leerlingen krijgen de ruimte om te ontdekken en te experimenteren, maar worden tegelijk ook geconfronteerd met de relatie tussen wat ze doen en wat dat oplevert. Dat is voor leerlingen een geleidelijk leerproces, waarin zelfkennis en zelfinschatting een grote rol spelen.

Zelfstandigheid

Zelfstandig leren en werken op een daltonschool is actief leren en werken. Een leerling wil doelgericht werken aan een taak of opdracht en is in staat om tijdens dit leerproces hulp te zoeken indien noodzakelijk. Deze manier van werken stimuleert het probleemoplossend denken van leerlingen.

Om later als volwassene goed te kunnen functioneren moet een leerling leren beoordelen welke beslissingen hij/zij moet nemen en wat de gevolgen daarvan zijn. De keuzevrijheid dwingt een leerlingen tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hem effectief en verantwoord zijn.

Samenwerken

Een Daltonschool is een leefgemeenschap waar leerlingen, leerkrachten, ouders, schoolleiding en bestuur op een natuurlijke en gestructureerde wijze samen leven en werken. Een Daltonschool is ook een leeromgeving waar leerlingen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat leerlingen samen met leerkrachten en medeleerlingen aan hun leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en leren ze dat zij elkaar kunnen helpen. Het verwerven van kennis en vaardigheden in samenwerking met anderen kan het leren vergemakkelijken.

Leerlingen leren dat er verschillen bestaan tussen mensen. Ze leren naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. Als leerlingen met elkaar samenwerken, ontwikkelen ze sociale vaardigheden en leren ze reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van een eigen inbreng en die van medeleerlingen, het aangaan van de dialoog, het leren omgaan met teleurstellingen en het ervaren van een meeropbrengst uit de samenwerking.

Het uiteindelijke doel is democratisch burgerschap. Een Daltonschool is een oefenplek voor democratisering en socialisering.

Effectiviteit

Daltononderwijs biedt een manier om effectiever te werken. Op daltonscholen willen we het schoolse leren doelmatiger maken. Daarom is effectiviteit een kernwaarde. Effectiviteit vooronderstelt duidelijkheid over de onderwijsdoelen. Daltonscholen onderschrijven dat het onderwijs een brede functie heeft. Onderwijs behoort kinderen en jeugdigen niet alleen intellectueel, maar ook cultureel en moreel te vormen, zodat ze zelfredzaam en sociaal verantwoordelijk worden: geoefend in, gewend aan en voorbereid op leven, werken en samenleven.

Het daltononderwijs is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Juist omwille van de effectiviteit geven daltonleraren leerlingen verantwoordelijkheid. Als leerlingen een taak krijgen, waar zij verantwoordelijkheid voor dragen en die ze in vrijheid zelf plannen en uitvoeren, dan is het onderwijs veel effectiever is dan stilzit- en luisteronderwijs. Daltononderwijs maakt van leerlingen als het ware 'ondernemers', die verantwoordelijkheid leren dragen voor het schoolwerk, hun eigen werk, dat ze in vrijheid en vaak samen met anderen, uitvoeren.

Reflectie

Nadenken over je eigen gedrag en je eigen werk, is op daltonscholen belangrijk. Op veel daltonscholen maken leerlingen vooraf een inschatting van de moeilijkheidsgraad en de tijd van de opdrachten. Achteraf wordt hierover ook een feitelijke beoordeling gegeven en worden in gesprekjes regelmatig de inschattingen vooraf en de feitelijke beoordelingen achteraf met elkaar vergeleken. In zulke gesprekjes kan er dan bijvoorbeeld aandacht geschonken worden aan het feit waarom een kind steeds de rekenopgaven in de weektaak vooraf moeilijker inschat dan ze (achteraf) blijken te zijn.

Op andere aspecten van het werken in de klas wordt op een soortgelijke wijze gereflecteerd. Zo wordt geleidelijk de vaardigheid in het zelfstandig werken en het samenwerken opgebouwd. Het kritisch benaderen van onderwijskundige ontwikkelingen en inzichten is op een daltonschool vanzelfsprekend. Iedere docent die werkt op een daltonschool reflecteert op zijn/haar onderwijspraktijk en professioneel handelen. Ook op schoolniveau vindt reflectie over de kwaliteit van het daltononderwijs voortdurend plaats.

2.4 Rollen waarop de school voorbereidt

De leerling in het vervolgonderwijs

Niet alleen het traditionele huiswerk maken vraagt van de leerlingen dat ze bovengenoemde vaardigheden beheersen. De ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs doen een steeds groter beroep op de zelfstandigheid en het verantwoordelijkheidsgevoel van de leerlingen. Zij zullen ook steeds vaker geconfronteerd worden met projecten en studie- opdrachten waarbij je niet individueel, maar samen met medescholieren zaken moet plannen en uitwerken.

De volwassene als beroepsoefenaar

Beroepen waarbij je in je eentje werkt en alleen maar moet doen wat de baas je opdraagt, komen nauwelijks voor.

In de meeste beroepen in onze moderne, westerse kennismaatschappij worden initiatief, verantwoordelijkheidsgevoel en creativiteit verwacht. Vaak zal er moeten worden overlegd met collega's, met opdrachtgevers en met diverse instanties. Zowel zelfstandigheid als het goed kunnen samenwerken zijn daarbij essentieel.

De volwassene als medeburger

De maatschappij is gebaat bij mensen die zich actief inzetten voor de samenleving, mensen die zich verantwoordelijk voelen voor hun medemens, mensen die geëngageerd zijn en willen deelnemen aan de democratische processen in de samenleving.

2.5 Waar staan we voor?

De thema's vrijheid/verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en samenwerken worden door alle Dalton scholen onderschreven, maar de uitwerking verschilt. Dit geldt ook voor onze school. Op school leren we de leerlingen om deze vaardigheden te ontwikkelen; de leerlingen kunnen ermee experimenteren, opdat ze zich goed voorbereiden op hun functioneren in het voortgezet onderwijs en hun volwassen leven.

Bij de uitvoering hiervan willen we de volgende accenten leggen:

- de basis van al ons handelen is gericht op het creëren van een pedagogisch klimaat waarin de sociale en emotionele veiligheid voor de leerling is gewaarborgd.
- in de dagelijkse activiteiten loopt als een rode draad het ontwikkelen van waardenbesef en beoordelingsvermogen; leerlingen moeten elkaar respecteren.
- er wordt rekening gehouden met verschillen tussen leerlingen; hiervoor is nodig dat de ontwikkeling van de leerling goed in de gaten wordt gehouden; het betreft hier niet alleen verschillen in cognitieve vaardigheden, maar ook verschillen in bijvoorbeeld belangstelling, werkhouding en creativiteit.
- vrijheid betekent voor ons dat de leerkracht in toenemende mate een steeds groter deel van de verantwoordelijkheid voor het leren bij de leerling neerlegt; essentieel hierbij is het geven van feedback en reflectie op het werk van de leerling.
- er wordt zoveel mogelijk lesgegeven vanuit concrete leefsituaties.
- leerlingen moeten leren allerlei informatiebronnen te hanteren en te beoordelen. Er wordt gestreefd naar een grote variatie in werkvormen en materialen

Doelstellingen op de langere termijn

De goede Dalton school die wij willen zijn kenmerkt zich vooral door:

- een goed pedagogisch klimaat;
- een duidelijk doorlopende lijn door de gehele school (dagkleuren; taakborden; weektaken); taakborden in groep 1 en 2, een dagtaak in groep 3 en weektaken in de groepen 4 tot en met 8; een weektaak, gebruikt als differentiatiemiddel en planmiddel
- werken volgens de antropologie van Parkhurst;
- bij vrijheid/verantwoordelijkheid is hierbij sprake van diverse vormen van sturing: leerkrachtgestuurd, gedeelde sturing en leerling gestuurd;
- bij zelfstandigheid is sprake van diverse vormen van zelfstandigheidsontwikkeling binnen de range van zelfstandig werken, zelfstandig leren, zelfverantwoordelijk leren en zelfsturend leren; bij samenwerking binnen de range van samenwerken, samenwerkend leren, coöperatief leren en interactief leren.

De leerkracht

Het Daltononderwijs aan een school gegeven laat zich maar voor een deel vastleggen in afspraken. Het belangrijkste is en blijft de groepsleerkracht. De Daltonleerkracht neemt een bepaalde houding aan t.o.v. de leerlingen en t.o.v. het geven van onderwijs. Een houding die zich kenmerkt door het geven van vertrouwen aan leerlingen; leerlingen uitdagen, motiveren en verantwoordelijkheid geven (binnen de vormen van vrijheid / verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en samenwerking zoals boven omschreven).

Het team

Vanuit de Daltonoptiek gezien, opereert een leerkracht per definitie niet solistisch. Hij/zij functioneert in een team. Binnen dit team inspireer je elkaar en ondersteun je elkaar.

Tijdens teambijeenkomsten, bordsessies en inhoudelijke vergaderingen wordt de Daltonontwikkeling van de school vormgegeven.

Hoofdstuk 3 Hele dag Dalton

3.1 Doorgaande lijnen

WHY?

Een rode draad (doorgaande lijn) door de school zorgt voor herkenbaarheid en voorspelbaarheid voor leerlingen, leerkrachten, ouders en andere betrokkenen. Het is belangrijk dat alle leerkrachten vanuit dezelfde visie werken en dat de doorgaande lijn zichtbaar is binnen de school. De doorgaande lijn is vertaald in een kijkwijzer. De kijkwijzer is een **effectief** middel voor leerkrachten die ze kunnen inzetten om leerlingen te ondersteunen en te begeleiden, waarbij op leerlingen wordt afgestemd om hun **zelfstandigheid en verantwoordelijkheid** te optimaliseren. De kijkwijzer heeft een opbouw zodat op een natuurlijke manier alle Daltonwaarden worden aangeboden en geïmplementeerd. De kijkwijzer is bedoeld om het **eigenaarschap** van leerkrachten te vergroten. Om de doorgaande lijn te blijven **borgen** vindt er één á twee keer per jaar collegiale consultatie plaats. Door deze schoolbrede **samenwerking** leren we van en met elkaar. Aandachtspunten worden op deze wijze direct zichtbaar, waardoor een gerichte actie of bijsturing mogelijk is. Tijdens het dóór ontwikkelen **reflecteren** we op de kijkwijzer en wordt deze indien nodig bijgesteld. De kijkwijzer is hiermee een document dat voortdurend aan verandering onderhevig is.

HOW?

Beschrijving van de doelen

- Een format/kijkwijzer ontwikkelen waarmee we de doorgaande lijn in school zichtbaar kunnen maken.
- De kijkwijzer zo specifiek mogelijk maken door bij de verschillende onderdelen het doel/waarom te formuleren.
- Collegiale consultatie plaats laten vinden waarin we gericht kunnen kijken hoe we de Daltonwaarden, omschreven in de kijkwijzer, terugzien in ons onderwijs.

Wat hebben we al bereikt?

We hebben bereikt dat er een format is ontwikkeld betreffende de doorgaande lijn. Alle aspecten staan hierin beschreven, uitgewerkt per Dalton-kernwaarde. Daarnaast hebben er collegiale consultaties plaatsgevonden. Iedereen heeft de mogelijkheid gehad om iemand te vragen een moment bij hem/haar in de groep te komen observeren.

Wat willen we nog door ontwikkelen?

- Om de doorgaande lijn te borgen vindt er minimaal één keer per jaar een collegiale consultatie plaats.
- Tijdens het door ontwikkelen reflecteren we op de kijkwijzer en wordt deze indien nodig bijgesteld. De kijkwijzer is hiermee een werkdocument dat voortdurend aan verandering onderhevig is.

WHAT?

3.2 Hele dag Dalton

WHY?

Dalton is een onderwijsconcept dat gedurende de hele dag ingezet wordt. In ons dagprogramma hebben we zoveel mogelijk opgenomen zodat we de hele dag bewust bezig zijn met de kernwaarden van Dalton binnen alle vakgebieden. Dit omdat we de leerlingen bewust willen maken van hun eigen leerproces.

Er is een doorgaande lijn in de opbouw van de dag- naar de weektaak. Wel wordt hierbij rekening gehouden met de mogelijkheden van een kind. Doordat in alle groepen dezelfde dag- en weekplanning te zien is, werken we ook als team samen om zoveel mogelijk een doorgaande lijn te creëren.

De leerlingen kiezen na de instructie waar ze willen werken: in de klas, op de gang of in de middenruimte. Ze kiezen ook hoe ze willen werken: zelfstandig of samen.

Door de hele dag op deze manier te werken, leren we de leerlingen verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en elkaar. De leerkrachten nemen hun verantwoordelijkheid door allemaal op dezelfde manier de dag in te delen.

Doordat we bewust Daltontijd hebben ingepland in alle groepen wordt de zelfstandigheid bevorderd. Leerlingen bekijken zelf wat ze doen, waar ze dit doen en wanneer ze dit doen. Hierbij blijft vrijheid in gebondenheid heel belangrijk.

Voor reflectie plannen we bewust tijd in binnen alle groepen, zodat de leerlingen en de leerkrachten zichzelf steeds bijstellen ten dienste van het onderwijs. De goede leermomenten en resultaten worden op deze manier gewaarborgd.

Alle bovenstaande kernwaarden zorgen ervoor dat we effectief aan de slag kunnen gedurende de hele dag!

HOW?

Doelen:

- Het dagprogramma op het whiteboard is voor alle groepen ontwikkeld. Hierbij hebben we het kwartiertjesrooster in acht genomen, waarbij we de instructies en Daltontijd visueel maken voor de leerlingen.
- Het dagrooster voor de leerkrachten wordt digitaal gemaakt, dit sluit aan bij het dagprogramma op het whiteboard. Binnen dit dagrooster zijn het kwartiertjesrooster, vakgebied en aandachtspunten terug te zien. Bij onze planning is per dag een logboek te vinden.
- Dag- en weektaken zijn vanuit het dagprogramma opgezet, zodat voor de leerlingen duidelijk is wat er op welk moment van hun verwacht wordt.

Doorontwikkeling:

- We willen voor de leerlingen zichtbaar maken hoe de week eruit gaat zien. Hoeveel tijd hebben de leerlingen ongeveer per dag om te werken aan hun weektaak? Wanneer vinden de instructies plaats en moeten alle leerlingen daaraan meedoen?

WHAT?

3.3 Hoe werken we in de groepen?

3.3.1 Dagkleuren

WHY?

De kleuren structureren de schoolweek voor de leerlingen, wat hen helpt om een planning te maken. De dagkleuren kunnen bij de kleutergroepen gebruikt worden bij het plannen van de verschillende taken.

HOW?

Iedere dag van de week wordt in de gehele school (doorgaande lijn) aangegeven met een dagkleur. De kleuren hangen aan de muur of staan op het whiteboard naast de dagplanning..

WHAT?

Op Dalton Kindcentrum De Tweemaster worden de volgende dagkleuren gebruikt:

maandag
dinsdag
woensdag
donderdag
vrijdag

3.3.2 Flexibele werkplekken in de klassen

WHY?

Door aan het begin van de dag een werkplek te kiezen, maken de leerlingen vaak een bewuste keuze. Willen de leerlingen in een groepje zitten, zitten ze liever met z'n tweeën naast elkaar of toch liever alleen?

HOW?

Vanaf groep 3 hebben de leerlingen een lade waar ze hun spullen in bewaren, zoals een etui, kladschrift, leesboek en kleurdoos. De leerlingen hebben geen vaste plekken, maar kiezen iedere ochtend of een paar keer per week een plekje uit om te gaan zitten. Ze hebben niet alleen de vrijheid om een werkplek te kiezen, maar ook naast wie ze zitten. De invulling hiervan kan per groep verschillen. Wanneer de leerlingen tijdens het zelfstandig werken met een andere leerling willen samenwerken, dan is die mogelijkheid ook aanwezig. Er mag dan ook voor gekozen worden om buiten de groep te werken, bijvoorbeeld op de gang of in de middenruimte.

WHAT?

3.3.3 Werkplekken buiten de klas

WHY?

De leerlingen wordt zelfstandigheid, vertrouwen en verantwoordelijkheid gegeven. De werkhouding van de leerlingen wordt verbeterd.

HOW?

De leerlingen van groep 3 (vanaf de tweede helft van het schooljaar) t/m 8 mogen zelf kiezen of ze op de gang, in de middenruimte of in de klas willen werken. Bij de werkplekken buiten de klas hangen posters met de afspraken die gelden op de gang. Deze afspraken gelden voor alle leerlingen van de school en elke leerkracht mag leerlingen hierop wijzen.

WHAT?

3.3.4 Het (digitale)planbord

WHY?

De leerkracht gebruikt het planbord om kleuters te leren kiezen en plannen, of juist om te sturen. Dan zet zij er bijvoorbeeld verplichte opdrachten op, wijst kleuters toe aan activiteiten of geeft aan hoeveel kleuters maximaal aan een activiteit mogen deelnemen. Een andere reden om het planbord te gebruiken is om leerlingen zelfstandig aan het werk te zetten, zodat de leerkracht ruimte heeft voor de 'kleine kring' of om individuele leerlingen te helpen.

HOW?

In groep 1/2B werken de kinderen tijdens de inloop aan 4 taken per week. Eén van de eigen taken is hun eigen leerdoel. Dit leerdoel is een periodedoel (vakantie tot vakantie) en komt elke week terug. De andere 3 taken hebben te maken met motorische vaardigheden en ontwikkelingsmateriaal. De kinderen plannen op donderdag de taken voor de komende week op digikeuzebord.nl.

Bij de groepen 1/2 werken we met het digitale planbord. De activiteiten zijn gekoppeld aan IEYC (IPC). De leerlingen geven op het bord aan in welke speelplaats ze gaan werken en/of spelen. Als de leerlingen naar een andere plek gaan, dan verplaatsen ze zelf hun naam naar de nieuwe plek. De leerlingen kunnen zelf zien waar nog een plekje vrij is en wie er al zijn.

De kinderen mogen zelf kiezen waar ze willen spelen. Hierbij moeten ze er rekening mee houden hoeveel kinderen er al in de hoek spelen en of ze dit niet te druk vinden. Ook moeten ze nadenken of ze met deze kinderen leuk/goed samen kunnen spelen en dat ze er minimaal 20 minuten kunnen spelen zonder te wisselen.

De juffen kunnen zien wie met wie heeft gespeeld, welke activiteiten het meest favoriet zijn en wat elk individueel kind heeft gekozen.

In groep 3 wordt er dit schooljaar geëxperimenteerd met het keuzebord van Gynzy.

WHAT?

3.3.5 Kwartiertjesrooster

WHY?

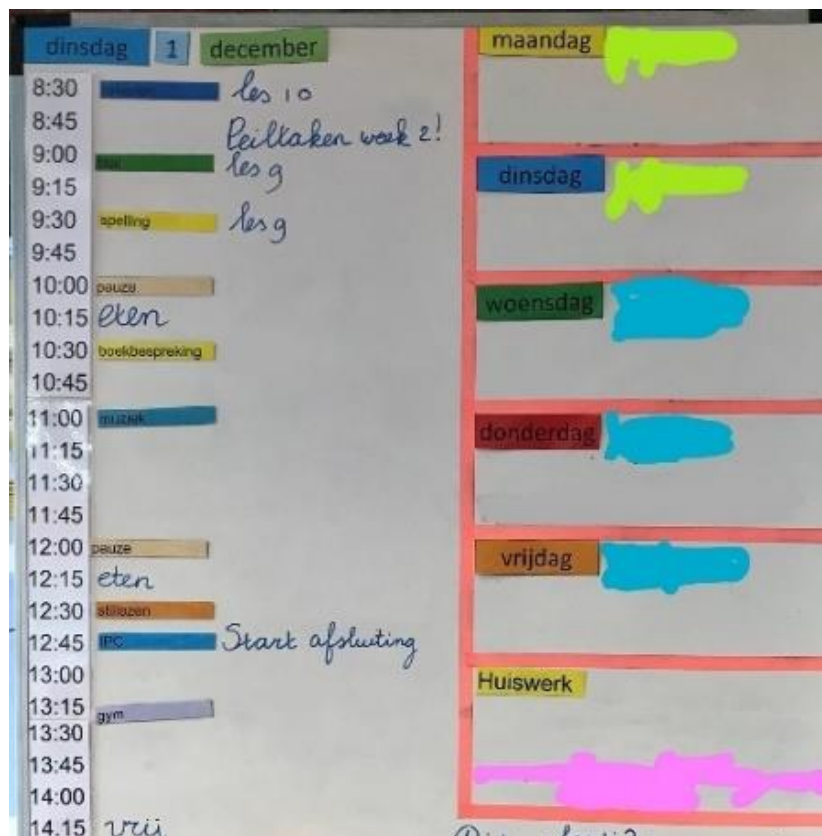
We willen eenheid en structuur binnen de school d.m.v. een duidelijke en overzichtelijke dagindeling (instructiemomenten en zelfstandige werktijd) voor de leerlingen. Doordat de zelfstandig werktijd visueel wordt gemaakt, is een leerling in staat om te werken aan het vergroten van zijn effectieve leertijd. De leerling wordt eigenaar van zijn eigen leerproces.

HOW?

In de kleutergroepen hangen de dagritme kaarten, zodat de kinderen de dagindeling kunnen zien. Dit wordt aan het begin van de dag besproken. In één van de kleutergroepen wordt geëxperimenteerd met het dagritme via Gynzy.

In de overige groepen staat het dagprogramma op het whiteboard. Hierbij hebben we voor groep 4 t/m 8 het kwartiertjesrooster in acht genomen. We maken de starttijden van de instructies visueel voor de leerlingen. Alle 'witte' vlakken op de planning is Daltontijd. De kinderen werken op die momenten zelfstandig aan de onderdelen van de weektaak. De leerlingen kunnen in één oogopslag zien wanneer de instructies zijn, wanneer er gezamenlijke activiteiten zijn en hoeveel tijd er is om te werken aan de weektaak.

WHAT?

3.3.6 Invulling van de taak

WHY?

We maken gebruik van een taak om leerlingen structuur te bieden binnen het werken aan de Daltonkernwaarden. Met behulp van het werken aan 'de taak' werken leerlingen aan allerlei vaardigheden gelinkt aan zelfstandigheid, reflecteren, verantwoordelijkheid, samenwerken, etc. Daarnaast is het een middel wat ingezet wordt om het klassenmanagement (waarbinnen individualiseren en differentiëren mogelijk is) organisatorisch goed te laten verlopen. Het werken aan de taak (zelfstandig of samenwerkend) biedt de leerkracht de kans om meer passend onderwijs te bieden op de leerdoelen van de leerling op verschillende ontwikkelingsgebieden.

HOW?

In onze school is er een bepaalde opbouw m.b.t. de omvang van taakwerk. Die opbouw heeft betrekking op de tijd die aan de taak wordt besteed en de periode die het beslaat, de omvang van de taak en de onderdelen van de taak.

In de groepen 1/2 werken de kinderen per week aan 4 taken tijdens de inloop. De kinderen plannen de taken op donderdag in op digikeuzebord.nl.

In groep 3 starten we met een dagtaak die op het bord staat. In groep 4 leren de leerlingen eerst omgaan met de weektaak en vanaf de tweede helft van groep 4 t/m groep 8 hebben we een weektaak voor het zelfstandig werken. De leerlingen in groep 3 t/m 5 hebben een papieren weektaak, bij de leerlingen van groep 6 t/m 8 is de weektaak digitaal.

Op de taak staat welke lessen en opdrachten de leerlingen in een week zelfstandig horen te maken. De leerlingen werken aan hun weektaak als zij geen instructie volgen.

WHAT?

The image displays the 'Weektaak.com' website interface. At the top left, the logo 'Weektaak.com' is visible above a stack of paper task cards. The top right section shows a task list for 'Maandag 20 juni' and 'Dinsdag 21 juni' with checkboxes and checkboxes. The bottom part shows a navigation bar with buttons for 'Maandag', 'Dinsdag', 'Woensdag', 'Donnerdag', 'Vrijdag', 'Keuzewerk', 'Opmerkingen', 'Zelf inplannen', and 'Hoe was de week?'. A large purple 'WEEKTAAK' watermark is overlaid diagonally across the center.

3.3.7 Correctie en zelfcorrectie

WHY?

Zelfcorrectie heeft een aantal voordelen:

- de leerling krijgt direct feedback op zijn/haar werk
- het heeft een duidelijk leereffect; als de leerling een fout ontdekt zal hij/zij zich afvragen hoe deze fout kon ontstaan
- het geeft de leerling beter inzicht in wat hij/zij kan en bij welke activiteit hij/zij hulp moet vragen van de leerkracht.

HOW?

Leerling of leerkracht

We hechten grote waarde aan het zelf leren corrigeren door de leerlingen. Dit geldt zowel voor de opdrachten die binnen de taak worden gemaakt als voor opdrachten daarbuiten.

In de kleutergroepen is materiaal voorhanden dat zelfcorrigerend is. Naarmate de leerlingen in de hogere groepen komen wordt zelfcorrectie steeds meer uitgebreid. Hierbij dienen leerlingen zich in elk geval kritisch op te stellen t.o.v. eigen werk. Toetsen worden door de leerkracht nagekeken. In de groepen 5 t/m 8 wordt bij het extra oefenen van bepaalde vakken, gewerkt met Chromebooks. Zij krijgen hierbij direct feedback op het gemaakte werk.

De leerkracht corrigeert regelmatig het werk van alle leerlingen i.v.m. de vorderingen. Alle leerkrachten hechten op onze school veel belang aan een goede werkverzorging. De leerkracht neemt steekproeven van het door leerlingen gemaakte en gecorrigeerde werk.

Corrigeren vraagt een bepaalde houding van de leerlingen; leerlingen moeten zich realiseren dat ze van zelfcorrectie iets leren. Deze correctievorm dient wel aangeleerd te worden door de leerkrachten.

WHAT?

3.3.8 Keuzewerk

WHY?

Het doel van keuzewerk is dat:

- leerlingen leren kiezen;
- leerlingen leren verantwoordelijk te zijn voor de keuze;
- leerlingen een stap verder komen in hun ontwikkeling;
- we leerlingen willen uitdagen en enthousiasmeren voor diverse informatie en activiteiten.

Door bij keuzewerk ook aan te sluiten bij de Meervoudige Intelligenties hebben de leerlingen de mogelijkheid om hun eigen talent verder te ontwikkelen of om nieuwe talenten te ontdekken.

HOW?

Bij de groepen 1/2 mogen de kinderen zelf kiezen waar ze willen spelen. Hierbij moeten ze er rekening mee houden hoeveel kinderen er al in de hoek spelen en of ze dit niet te druk vinden. Ook moeten ze nadenken of ze met deze kinderen leuk/goed samen kunnen spelen en dat ze er minimaal 20 minuten kunnen spelen zonder te wisselen.

Wanneer de leerlingen hun weektaak af hebben, kiezen ze voor een educatieve activiteit. Een activiteit die de leerlingen zelf mogen kiezen, afhankelijk van hun belangstelling of doel op dat moment. De leerkracht bepaalt, soms in samenspraak met de leerlingen, uit welke activiteiten er gekozen mag worden.

Bij groep 3 komt het volgende keuzewerk aan bod: o.a. Lijn 3 oefenmateriaal, Pico Piccolo, reken spellen van Met Sprongen Vooruit, Smartgames en oefeningen op de iPad.

De onderdelen staan in de groepen 4 t/m 8 op de weektaak. Hierop staan o.a.: 10 minuten met Scula, Smartgames, stillezen, enz. Ook kunnen de leerlingen kiezen om aan een eigen leerdoel te werken.

Keuzewerk is in principe zelfcorrigerend, al zal de leerkracht ook hierbij volgen wat de leerlingen doen en welke kwaliteit ze leveren. Het streven is om alle leerlingen elke week minimaal 1 onderdeel van het lijstje te laten doen. Vaak wordt daar extra ruimte voor gemaakt in de weekplanning.

WHAT?

3.3.9 Groepsdoorbrekend spelen/werken in combinatie met Talent-uur

WHY?

Om de leerlingen uit verschillende groepen met elkaar in contact te laten komen, gaan we regelmatig met meerdere groepen groepsdoorbrekend spelen/werken. Dit komt ten goede aan de sfeer binnen de school, leerlingen leren elkaar een beetje kennen. Vaak zie je dat de contacten ook tijdens de pauze plaatsvinden. Ook maken de leerlingen kennis met leerkrachten van andere groepen.

HOW?

Eén keer per week hebben de groepen 1/2, 3/4, 5/6 en 7/8 een uur lang een groepsdoorbrekende activiteit, per groep worden er verschillende talenten voorbereid. De leerlingen worden verdeeld over de activiteiten, bij elke activiteit komen leerlingen uit de verschillende groepen. Samen gaan ze bijvoorbeeld iets bouwen, programmeren, muziek maken of wordt er iets leuks geknutseld. Elke week wordt een andere activiteit uitgevoerd.

Het streven is om één keer per twee jaar een Talent-week te houden waarbij we groepsdoorbrekende activiteiten doen. In het schooljaar 2023-2024 hebben we een zeer geslaagde Talent-week gehad. Dit schooljaar hebben we er dus geen.

Enkele onderdelen die we nog meer groepsdoorbrekend doen:

- de leerlingen van groep 3 gaan met een tutor uit groep 7 of 8 tutorlezen. Deze leerlingen helpen en begeleiden de kinderen van groep 3 met lezen.
- IPC activiteiten
- gezamenlijke activiteiten zoals het Voorleesontbijt, Koningsspelen, enz.

WHAT?

3.3.10 Uitgestelde aandacht

WHY?

De twee belangrijkste redenen om te werken met uitgestelde aandacht zijn:

1. leerlingen leren in deze periode zelfstandig problemen op te lossen en zijn op elkaar aangewezen voor onderlinge hulp
2. het biedt de leerkracht de gelegenheid om ongestoord met individuele of met kleine groepjes leerlingen te werken.

HOW?

Leerlingen geven vanaf groep 4 met hun rood/groene kaartje aan of ze hulp nodig hebben bij het maken van een opdracht. Ze zetten het kaartje in het blokje, zodat het goed zichtbaar is voor de leerkracht.

Voordat het kaartje neer wordt gezet, moet er wel eerst aan het maatje, of iemand uit het groepje, worden gevraagd of hij/zij misschien kan helpen.

Tijdens uitgestelde aandacht ligt het initiatief bij de leerkracht. Welke initiatieven kan hij/zij ontplooiën?

- individuele hulp of hulp aan een klein groepje leerlingen aan de instructietafel, waarbij het groepsplan en logboek de leidraad zijn;
- observeren van de gehele groep of een individuele leerling (bijv. betreffende zijn / haar werkhouding);
- vaste looproute met als doel: het beantwoorden van korte hulpvragen, gevraagde/ongevraagde feedback, bevestiging, complimenten, etc.;
- korte leergesprekjes met leerlingen die proberen samen te werken en hierbij nog extra ondersteuning nodig hebben;
- correctie, eventueel in aanwezigheid van de leerling.

WHAT?

3.3.11 Inschrijven instructies

WHY?

Door de leerlingen te laten inschrijven voor bepaalde instructies, bevordert je het eigenaarschap van de leerlingen. Het stimuleren van eigenaarschap vereist een andere manier van denken. De leerkracht heeft niet langer alleen de touwtjes in handen. Het is belangrijk om richting de kinderen te blijven benadrukken dat zij verantwoordelijk zijn voor hun eigen leerproces.

Het inschrijven levert niet alleen een meer efficiëntere instructie op, maar ook een meer betrokken instructiegroep. De kinderen zitten er namelijk uit eigen keuze in. Zij willen het doel beheersen i.p.v. de leerkracht die dat voor hun wil.

De kinderen kunnen zelf aangeven welke instructie zij nodig hebben en of zij een bepaald doel wel helemaal beheersen. Dit neemt de regie weg bij de leerkracht, maar stimuleert juist het verantwoordelijkheidsgevoel van de leerling. Dit neemt niet weg dat de leerkracht een leerling in de instructie kan meenemen.

HOW?

We bouwen het inschrijven vanaf de groepen 1/2 op. Bij de groepen 4 t/m 8 kunnen de leerlingen zich inschrijven voor bepaalde instructies van o.a. rekenen, taal of spelling. In de groepen kan de manier van inschrijven verschillen.

Tijdens de week zijn er verschillende momenten ingepland waarop de leerlingen de instructie krijgen van het doel waarop ze zich hebben ingeschreven. Wanneer er veel inschrijvingen voor een bepaald doel zijn, kan de leerkracht er ook voor kiezen om de instructie nog een keer klassikaal aan te bieden.

WHAT?

INSCHRIJVEN INSTRUCTIES

I ♥ Dalton

inschrijven instructie

INSCHRIJVEN VOOR INSTRUCTIE - GROEP 6

MAANDAG	DINSDAG	WOENSDAG	DONDERDAG	VRIJDAG
	taal les 19	spelling les 8	inf.verw les 15	
	taal les 20			

EIGENAARSCHAP

3.3.12 Reflectie

WHY?

Reflecteren is het terugblikken op je eigen handelen en ervaringen, daarover nadenken en van daaruit nieuwe keuzes maken. Reflectie is de motor van ontwikkeling, want als je niet terugkijkt wat anders en misschien beter kan, zie je ook geen ontwikkelpunten. Reflecteren is niet alleen belangrijk voor de leerkracht, maar ook voor de leerlingen. Het is nodig dat een leerkracht de leerlingen leert om te reflecteren. Daardoor krijgen de leerlingen meer grip op hun eigen leerproces en kunnen ze zelfstandiger leren.

HOW?

Bijna dagelijks komt de reflectie aan bod. We reflecteren met de leerlingen voor, tijdens en achteraf de lessen op inhoud, aanpak en beleving. In de groepen worden verschillende reflectiemethoden gebruikt: een strandbal met vragen, reflectiekaartjes, reflectiespiegel, reflectie op de weektaak, reflectie met je groepje, enz. De kleuters reflecteren op hun eigen leerdoelen en na het spelen / werken.

Aan het einde van de week geven we de leerlingen gelegenheid om even terug te kijken op het resultaat. 'We laten de leerlingen als het ware in een spiegel kijken' om hen te leren wat goed ging en wat nog niet zo goed ging. 'Wat zou je de volgende week anders willen doen?' De leerlingen van de groepen 4 t/m 8 reflecteren op hun weektaak door middel van open en gesloten vragen.

In groep 3 worden de doelen per les besproken met de leerlingen. Vanaf groep 4 maken we bij de vakken rekenen, taal en spelling de doelen voor het volgende leerstofblok van tevoren bekend in de klas. Zo weten de leerlingen wat ze gaan leren en kunnen ze ook tussentijds zien waar ze nog moeite mee hebben. Aan het einde van het blok of thema gaan we aan de hand van reflectievragen bespreken of de doelen wel of niet gehaald zijn.

WHAT?

3.3.13 Handelingswijzers en symbolen

WHY?

Door gebruik te maken van handelingswijzers en symbolen bevorderen we de zelfstandigheid. De handelingswijzers zijn een geheugensteuntje voor de leerlingen die ergens moeite mee hebben, ze zijn vooral bedoeld voor zaken en taken die leerlingen al (zouden moeten) weten. Het zorgt voor effectiviteit qua tijd, vaak is het na het lezen van de uitleg al niet meer nodig om het te vragen aan een klasgenootje of de leerkracht. Wanneer leerlingen merken dat ze zelfstandig hun probleem op kunnen lossen, zorgt het voor meer zelfvertrouwen.

HOW?

In de klassen maken wij gebruik van handelingswijzers. Hierop staat in stapjes beschreven hoe bepaalde zaken / problemen kunnen worden opgelost. Bij de kleuters wordt bijvoorbeeld stap voor stap uitgelegd hoe ze hun jas zelf aan kunnen trekken of hoe ze een verfschort aan kunnen doen.

In groep 4 t/m 6 hangt er in de klas een stappenplan met daarop de stappen die de leerlingen kunnen nemen wanneer ze een opdracht niet zelf op kunnen lossen.

In groep 4 t/m 8 hebben alle leerlingen een persoonlijk mapje waar de leerlingen de handelingswijzer van bijvoorbeeld rekenen en taal in kunnen stoppen. Dit mapje gaat vanaf groep 4 t/m 8 met de leerling mee. Het kan dan gaan om een kaartje met de tafels of met 't kofschip (werkwoordspelling). Het mapje kan per leerling verschillen. Er zijn leerlingen die bijvoorbeeld al heel snel weten hoe de persoonsvorm opgezocht moet worden en hoeven het hulpkaartje dan niet meer te gebruiken. Leerlingen die met spelling moeite hebben met bepaalde categorieën, kunnen een hulpkaartje in het mapje gebruiken als geheugensteuntje.

Binnen de klassen maken we ook gebruik van symbolen, een aantal worden alleen in de kleutergroepen gebruikt en andere alleen in de groepen 3 t/m 8:

- dagritme kaarten,
- symbool voor uitgestelde aandacht
- wc-kaarten (vrij of bezet)
- stoplichten
- timers

WHAT?

3.3.14 Samenwerken

WHY?

We vinden het in de eerste plaats van grote pedagogische waarde dat leerlingen sociale vaardigheden aanleren. Samenwerken is derhalve van grote betekenis. Dagelijks wordt er in de groepen samengewerkt.

HOW?

Samenwerken vindt op allerlei verschillende manieren plaats:

- er worden vanaf groep 1 samenwerkingsopdrachten aangeboden
- samen spelen in de kleutergroep, de kinderen leren sociale vaardigheden
- in de instructielessen van verschillende vakgebieden: de leerkrachten nemen samenwerkingsopdrachten op in hun lesprogramma (ook vanuit de methodes)
- vanaf groep 1 worden coöperatieve werkvormen aangeboden
- vanaf groep 4 t/m 8 zijn coöperatieve werkvormen opgenomen in de taal- en spellingslessen
- bij IPC en KiVa
- binnen het bewegingsonderwijs: veel sport – en spelvormen zijn hiervoor geschikt
- in de schoolomgeving: gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het netjes houden van de schoolomgeving

Het samenwerken dient regelmatig te worden geëvalueerd; bovendien dienen leerkracht en leerlingen regelmatig te reflecteren op hoe het samenwerken kan worden geoptimaliseerd.

Uiteraard is er een onderscheid te maken tussen samenwerken (dit is samen aan een opdracht werken) en samen werken. Met samen werken bedoelen we dat leerlingen weliswaar individueel aan een opdracht werken, maar dat ze wel rekening met elkaar houden en elkaar helpen. Rekening houden met elkaar houdt in dat je elkaar niet stoort of afleidt tijdens het werk, maar ook, dat je je verantwoordelijk voelt voor het welzijn van je medeleerlingen en voor de sfeer in de groep en de school als geheel. Negatief gedrag hoort daar bijvoorbeeld niet bij, maar belangstelling voor een zieke klasgenoot en zorg voor een nette schoolomgeving wel. Leerlingen moeten het normaal vinden dat je elkaar helpt. Het is ook normaal dat je hulp vraagt. Niet alle leerlingen kunnen dit uit zichzelf, dus moeten we hen dit leren.

Tijdens het zelfstandig spelen en werken zal de leerkracht zich terughoudend opstellen t.o.v. de gebeurtenissen in de groep. Ook probleempjes in de sociale sfeer moeten de leerlingen in eerste instantie proberen zelfstandig op te lossen.

WHAT?

3.3.15 Klasse!vergadering en leerlingenraad

WHY?

Op Dalton Kindcentrum de Tweemaster vinden wij het belangrijk dat leerlingen meedenken met de leerkrachten om het plezier zoveel mogelijk te vergroten en de voorwaarden om goed te kunnen leren te optimaliseren. Leerlingen weten het beste wat ze zelf willen. Ze kunnen heel goed aangeven wat er beter kan op school. Leerlingen hebben zelf veel goede ideeën.

HOW?

De groepen 1/2 en 3 hebben één keer per maand een Klasse!vergadering. De leerkracht is hierbij de voorzitter en notulist. Tijdens deze vergaderen dragen kinderen ideeën aan en worden er besluiten genomen op een democratische manier (meeste stemmen gelden).

In de groepen 4 t/m 8 is er regelmatig een Klasse!vergadering. Tijdens deze vergadering worden de onderwerpen besproken die in de klas leven. De vergadering staat elke keer onder leiding van een andere voorzitter, de notulen worden ook elke week door een andere leerling gemaakt. Aan het einde van het schooljaar wordt er een nieuwe woordvoerder van de klas gekozen.

Vanuit de Klasse!vergadering woont de woordvoerder 6 keer per jaar de leerlingenraad bij. De voorzitters van alle groepen komen dan samen met een lid van ons KiVa-team en de Daltoncoördinator om te bespreken welke zaken onder de leerlingen leven. De leerlingen mogen op deze manier meepraten over schoolse zaken. Zij kunnen meebeslissen en praten over verschillende onderwerpen, zoals de inrichting van het schoolplein, de manieren van omgaan met elkaar of de inhoud van verschillende vieringen op school.

WHAT?

3.3.16 De inloop

WHY?

Door tijdens de inloop de leerlingen vrij te laten kiezen kunnen de leerlingen rustig omschakelen van huis naar school. Eventueel kunnen ze nog even kletsen of gebeurtenissen delen met medeleerlingen.

HOW?

Elke ochtend vanaf 8.15 uur is er de inloop. De leerlingen van de groepen 1/2 gaan direct naar de klas. De inloop duurt bij de kleutergroepen tot 8.45 uur. De activiteiten worden gepland, elke dag hebben de leerlingen een andere activiteit. Dit gaat in circuitvorm. Alle activiteiten komen voor elke leerling aan bod: 1. leerdoel, 2. werkje, 3. knutselwerkje en 4. ontwikkelingsmateriaal.

De leerlingen van groep 3 t/m 8 mogen zelf kiezen: of ze gaan buiten spelen of ze gaan in de klas. In de klas kunnen de leerlingen voor schooltijd even tekenen, een kort spelletje doen of er kan gewerkt worden aan de weektaak. Met de klas worden daar duidelijke afspraken over gemaakt en kunnen ook samen activiteiten gekozen worden. Wanneer de leerlingen een keuze hebben gemaakt, is het niet de bedoeling dat ze tussendoor gaan wisselen.

WHAT?

Elke ochtend
**INLOOP
KLEUTERS**

3.3.17 Portfolio

WHY?

Door het gebruik van een portfolio worden leerlingen zélf verantwoordelijk voor hun leerproces. Dit heeft een positieve invloed op de motivatie voor het leren, het bevordert het zelfvertrouwen van leerlingen. In een portfolio laat een leerling juist zien wat hij wél kan. Het positieve wordt benadrukt en is uitgangspunt voor een volgende stap. En wat je aandacht geeft groeit!

Door te werken met een portfolio geef je de leerling besef van zijn/haar persoonlijke ontwikkeling. Het gaat niet alleen over hoe het nu is, maar ook over hoe het was en waar je naartoe wil. De leerlingen reflecteren op hun werk, waardoor ze steeds meer inzicht krijgen in hun eigen leerproces. Leerlingen leren zichzelf steeds beter kennen en weten waar ze goed en minder goed in zijn. Hierdoor groeit het zelfbesef en zelfvertrouwen. Het portfolio wordt als leidraad gebruikt bij het rapportgesprek tussen (leerling,) ouder(s) en leerkracht.

HOW?

Elke leerling heeft een eigen, persoonlijke portfoliomap. Aan het begin van elk schooljaar vullen de leerlingen een 'dit ben ik' blad in. Gedurende het schooljaar komen er doelen in de map en laten de leerlingen zien waar ze trots op zijn. Aan het einde van het schooljaar wordt er één 'trots op' werkje uitgekozen die in de map blijft zitten. De rest gaat mee naar huis.

Wanneer er een activiteit is, schrijven de leerlingen een verslagje of maken ze een tekening die wordt bewaard in de map. Dit kan gaan over een excursie, een gastles/voorlichting, theaterbezoek, een startpunt of afsluiting van een unit van IPC, een schoolreis of bijzondere schoolactiviteiten zoals de Kinderboekenweek of de Koningsspelen. In ons portfolio noemen we dat 'Highlights'.

In het laatste hoofdstuk 'Beoordelingen' komt bij de leerlingen van groep 1 en 2 de Leerlijn Jonge Kind. Voor groep 3 t/m 8 zijn hier de resultaten te vinden vanuit de toetsen die zijn gemaakt van methodes en Leerling in Beeld (Cito), het vertrouwde rapport.

WHAT?

3.3.18 Kindgesprekken

WHY?

Kindgesprekken kunnen bijdragen aan meer motivatie en een positiever zelfbeeld. Leerlingen vinden het fijn dat er naar hen wordt geluisterd, de relatie tussen leerkracht en leerling kan daardoor versterkt worden. Ook leert de leerkracht de leerling beter kennen doordat 1-op-1 tijd wordt besteed met elkaar.

HOW?

In alle groepen, van groep 1 t/m groep 8, houdt de leerkracht twee keer per jaar met elke leerling een kindgesprek. Het gesprek is vertrouwelijk, wat besproken is blijft tussen de leerling en de leerkracht.

WHAT?

Hoofdstuk 4 Hoe informeren we ouders over Dalton?

Onze ouders hebben bewust gekozen voor onze school. Het is belangrijk om hen regelmatig te informeren over Dalton.

Via onze website, www.obs2master.nl, onder het kopje 'Daltononderwijs' kan men informatie vinden over ons Daltononderwijs.

In Social Schools staan oproepjes voor bijvoorbeeld hulp bij handvaardigheid, excursies, etc., maar ook belangrijke berichten zoals het Tweemasternieuws, nieuws op Daltongebied, spreekavonden, leuke foto's die gemaakt zijn bij activiteiten, etc.

Tijdens onze jaarlijkse Dalton open dag, zijn ouders van harte welkom om een kijkje te nemen op school. Van tevoren zal bekend worden gemaakt wanneer de open dag plaats zal vinden.

Op sociale media (Facebook en Instagram) worden ouders en belangstellenden regelmatig op de hoogte gebracht van het laatste, actuele nieuws.

Dit Daltonboek is natuurlijk heel belangrijk voor de eerste kennismaking met Dalton op Dalton Kindcentrum de Tweemaster. Alle ouders kunnen aan het begin van het schooljaar de nieuwste versie vinden op de website en op Social Schools. Gedurende het schooljaar wordt een vernieuwde versie ook gedeeld.

Hoofdstuk 5 Historie en ontwikkeling

Daltonontwikkeling in historisch perspectief	bijzonderheden
<p>Onze school is in april 2004 voor de eerste keer gevisiteerd en heeft op 1 juli 2004 de Daltonlicentie ontvangen van Henk Welp, regiocoördinator van Dalton Groningen.</p>	<p>licentie gekregen op 01-07-2004</p>
<p>visitaties</p> 	<p>12 maart 2009 22 mei 2014 8 oktober 2019</p>
<p>'Daltonschool worden is één, Daltonschool blijven is twee'. Dit realiseerden we ons reeds bij de uitreiking van de licentie! We houden er bij de planning van de jaarkalender daarom voldoende rekening mee dat 'Dalton' onderwerpen gedurende het hele schooljaar onze aandacht krijgen.</p>	<p>Directeur: - jaarkalender - voorbereiding in overleg met de Daltoncoördinator</p>
<p>contacten met andere daltonscholen in Groningen/Drenthe</p>	
<p>Alle regiobijeenkomsten worden bijgewoond door in ieder geval twee personen (de Daltoncoördinator met directeur of een teamlid). Geïnteresseerde collega's kunne ook altijd aanschuiven.</p> <p>Daarnaast onderhouden we collegiale contacten met odbs Theo Thijssen in Boven Pekela (Dalton) en hebben we deelgenomen aan intervisie-bijeenkomsten in het kader van de scholing voor Daltoncoördinatoren door Dalton Deventer.</p> <p>Eén keer in de twee jaar bezoeken we met het volledige team de Daltonconferentie van regio Groningen.</p> <p>Eén keer in de twee jaar bezoeken we het landelijke Daltoncongres.</p> <p>Een aantal keren per jaar is er een Dalton-café dat wordt georganiseerd door leden van de Nationale Daltonvereniging. Meerdere collega's laten zich inspireren door deze online bijeenkomsten.</p>	<p>Lydia Grozema</p>
<p>Dalton nascholing</p>	<p>hele team</p>
<p>We zijn er trots op dat, alle groepsleerkrachten - fulltimers en parttimers - in het bezit zijn van het certificaat 'Dalton leerkracht'.</p> <p>Ons devies is: 'Bij blijven en blij blijven'. Het is van het grootste belang dat de inspiratie en het enthousiasme in het team voor Dalton op een goed niveau blijven. Daarom hechten we veel belang aan intensieve, collegiale contacten over onze Daltonaanpak. Niet alleen tijdens de teamvergaderingen, maar (juist) ook in de wandelgangen en tijdens ons werk voor de klas.</p> <p>Eén keer in de twee jaar bezoeken we met het hele team de Daltonconferentie van regio Groningen.</p> <p>Ook de wisselwerking met onze MBO en LIO-Dalton-studenten is bevorderlijk voor onze eigen motivatie.</p> <p>Eén collega heeft de IB-opleiding gevolgd. Zij heeft onderzoek gedaan naar 'Hoogbegaafdheid binnen het Daltononderwijs'. De opleiding heeft ze inmiddels succesvol afgerond.</p>	<p>2019-2020 1 collega volgt de cursus 'Dalton leerkracht'</p> <p>2019-2020 3 keer per jaar inhoudelijke Daltonvergaderingen.</p> <p>2020-2021 3 Daltonbijeenkomsten o.l.v. Hilde-Marie van Slochteren</p> <p>2020-2021 2 collega's volgen de cursus 'Dalton leerkracht'</p> <p>2021-2022 bezoek Daltoncongres</p>

optimaal gebruikmaken van het gebouw

We zijn de afgelopen jaren de mogelijkheden van het schoolgebouw nog beter gaan benutten. We hebben in de middenruimte en met tafels op de gang overal extra werkplekken gecreëerd voor alle groepen. Naast de 8 klaslokalen, is er in de school een directie/IB-kamer, een personeelskamer, een overlegkamer, een ruimte voor bijvoorbeeld onderzoeken door externe instanties, een STEAMruimte, bibliotheek en een aanbouw waar de BSO en KDV zitten.

De groepen 1 t/m 8 hebben in de klassen digitale schoolborden ter beschikking.

aanschaf materialen

schooljaar 2024/2025: aanschaf nieuwe taal en spellingmethode: Taaljacht
schooljaar 2022/2023: aanschaf nieuwe methode Studievaardigheden: Blits
schooljaar 2021/2022: aanschaf nieuwe methode Engels, Groove Me, voor de groepen 1 t/m 8
schooljaar 2020/2021: aanschaf Wereld in Getallen 5 + Chromebooks
schooljaar 2019/2020: Estafette editie 3 + IPC

collegiale consultatie

We bezoeken als school trouw alle regiobijeenkomsten van Dalton Groningen. Juist hier ontmoeten we collega's van andere Daltonscholen en worden we op de hoogte gehouden van nieuwe ontwikkelingen. Collegiale consultatie begint bij de bron: 'inspiratie' blijven opdoen. We hebben een goed contact met de collega's van odbs Theo Thijssen in Boven Pekela.

dalton & PR

We maken veel werk van onze website, hierop staat veel actuele informatie over ons onderwijs.

We maken ieder jaar veel werk van de Nationale Daltondag. Voor de geïnteresseerde ouders is er een PowerPointpresentatie en de ouders kunnen een rondleiding krijgen. Bij de verschillende ingangen van onze school hangen we posters op met de aankondiging van de Open dag.

We staan ook regelmatig in regionale dagbladen en op sociale media, met artikelen/nieuws over activiteiten/ontwikkelingen en maken zodoende reclame voor de school. Ook hebben we een actieve Facebook en Instagram account.

Hoofdstuk 6 Aanbevelingen visitatie

Aanbeveling 1

SOOOG heeft in haar SBP aangegeven dat zij in 2020-2021 van iedere school een geijkt profiel verwacht. De Tweemaster heeft ruim voldoende potentie in How/What. Hoe logisch is het om nu een geijkte visie te bepalen/te schrijven- als team- vanuit het Why. Vanuit de grondtoon vertrouwen.

Voor de komende vier jaren hebben we een aantal grote ontwikkeldoelen vastgesteld. Dit n.a.v. het SBP van onze Stichting. Onze grote ontwikkeldoelen zijn:

- De eigen Daltonidentiteit verder vormgeven
- Voor elk kind een ononderbroken ontwikkelproces door onderwijs en opvang te verbinden

Deze twee grote ontwikkeldoelen willen we met elkaar verbinden om te komen tot een Daltonkindcentrum (DKC).

We gaan onze identiteit duidelijk omschrijven en laten zien hoe deze er in de praktijk uitziet. We gaan nadenken & vaststellen hoe we eigenaarschap en verantwoordelijkheid voor het eigen leren en ontwikkeling van onze leerlingen willen gaan vergroten. Hele dag Dalton!

We gaan ons huidig onderwijsconcept evalueren, herijken en borgen. De eerste stap is om onze visie te herijken en deze te bepalen vanuit onze “why”. We gaan ons hele onderwijs tegen het licht houden gezien vanuit de ‘golden circle’ van Simon Sinek. De how en what hebben we goed in beeld. De volgende stap is om met elkaar te bespreken en te bepalen waarom we de zaken doen zoals we het doen. Dat betekent ook dat we er waarschijnlijk ook achter gaan komen dat er zaken zijn die niet meer bij ons passen. Dat maakt dat we gedegen keuzes kunnen gaan maken. Vanuit de herijkte visie gaan we ons Daltonboek aanpassen. We houden alles tegen het licht van de WHY. Hierbij zullen we ook onze Parels gaan borgen en waar nodig verder gaan uitwerken en verdiepen.

Ook willen we gaan kijken op een andere Daltonschool die de WHY goed heeft geborgd en uiteen heeft gezet – bijvoorbeeld een DKC.

Aanbeveling 2

De taakbrief zou moeten ontstaan vanuit de visie “de hele dag Dalton”; naast de informatie die jullie nu al geven aan de leerling inzake alle activiteiten heeft de leerling verregaande transparantie nodig hoe de week eruit zal zien.

Onze aanbeveling is om een taakbrief te creëren vanuit “de hele dag Dalton”.

Na de herijkte visie, met als leidraad onze “WHY”, zoeken naar de mogelijkheden hoe we de taken zichtbaar kunnen maken en onze leerlingen kunnen ondersteunen vanuit de visie “de hele dag Dalton”. Een vorm van taakbrief of andere passende vorm. Is deze nog nodig zoals we deze hebben, moet dit anders (WHY?).

Na cursusjaar 2022-2023 verdiepen en eventueel aanscherpen.

Hoofdstuk 7 Ontwikkelingen

Schooljaar 2019-2020

- 1 teamlid volgt de cursus Daltonleerkracht
- 8 oktober Visitatie
- n.a.v. de visitatie een evaluatievergadering + bespreken ontwikkelpunten
- maart 2020: impuls inschrijven instructie. Proeftuintje tot aan de zomervakantie
- maart 2020: impuls Meervoudige intelligentie toepassen bij het keuzewerk. Afspraken: materialen kieskast/keuzekast bekijken met het oog op MI, aangegeven theorie doorlezen, leerlingen informeren over MI
- juli 2020: evaluatie gemaakte afspreken van maart 2020. Door de Corona-perikelen hebben we niet voldoende aandacht kunnen besteden aan de gemaakte afspraken. We schuiven de proeftuinperiode door tot de herfstvakantie.
- juli 2020: introductie DOP-groepen
- meerdere keren per jaar netwerkbijeenkomsten Daltonkindcentrum (DKC) bijgewoond door adjunct directeur, cluster directeur, Daltoncoördinator en IB-er

Schooljaar 2020-2021

- 2 teamleden volgen de cursus Daltonleerkracht
- starten met het werken in DOP-groepen: talent-uur, portfolio/rapportfolio, kindgesprekken, groepsdoorbrekend binnen de school
- 3 september bijeenkomst met Hilde-Marie van Slochteren: herziening van de Daltonvisie
- 27 oktober: evaluatie proeftuintjes: MI en inschrijven instructies
- 28 oktober bijeenkomst met Hilde-Marie van Slochteren
- 24 november bijeenkomst met Hilde-Marie van Slochteren
- Daltonboek up-to-date maken
- Daltonposters maken
- Presenteren van bevindingen door de DOP-groepen en afspraken maken voor het volgend schooljaar
- Onze school is nu officieel een Dalton Kindcentrum

Schooljaar 2021-2022

- Starten met het Talent-uur op de donderdagmiddag in combinatie met groepsdoorbrekend binnen de school
- Portfolio/rapportfolio, kinddoelen en kindgesprekken verder uitwerken
- Klassenbezoeken door de Daltoncoördinator
- 5x per jaar Daltoncafé (digitaal) bijwonen door belangstellenden
- 3 november Daltoncongres, bijna alle collega's hebben een locatie en workshops bezocht, een klein groepje is op school bezig geweest met het uitwerken van een proeftuintje m.b.t. kinddoelen
- Oriëntatie nieuwe weektaak + proeftuintjes (een maand lang uitproberen weektaak.com en Klasseplan)

Schooljaar 2022-2023

- Starten met nieuwe weektaken van weektaak.com
- Elke maand staat een kernwaarde centraal door de hele school
- Elke maand Dalton in het Tweemasterjournaal + regelmatig ouders informeren via MijnSchool
- Klassenbezoeken door directie en Daltoncoördinator
- 5x per jaar Daltoncafé (digitaal) bijwonen door belangstellenden
- DOP-groepen bestaande uit 4 collega's voor de volgende onderwerpen: Talent-uur, portfolio/rapportfolio en kindgesprekken
- Daltonboek elke maand up-to-date maken
- Invullen Daltonspiegel door alle collega's + regelmatig gesprekskaarten bespreken

Schooljaar 2023-2024

- DOP-groepen hebben aan het begin van het schooljaar hun plannen gedeeld met het team:
  - Kindgesprekken gaan we in alle klassen voeren
  - Starten met de portfolio's en gedurende het schooljaar reflecteren
  - Voorbereiden en uitvoeren Talentweek in december
- Klassenbezoeken door Daltoncoördinator
- 5x per jaar Daltoncafé (digitaal) bijwonen voor belangstellenden
- Regelmatig de kernwaarde in de schijnwerpers
- Elke maand Dalton in het Tweemasterjournaal + regelmatig ouders informeren via Social Schools

Schooljaar 2024-2025

- DOP-groepen:
  - Kindgesprekken
- 5x per jaar Daltoncafé (digitaal) bijwonen voor belangstellenden
- Elke maand Dalton in het Tweemasterjournaal + regelmatig ouders informeren via Social Schools
- Regelmatig Dalton op de Personeelsvergaderingen